

Birey ve Aileler İçin
Afet Bilinci
Eğitimi

1

Doç.Dr. Serpil GERDAN
İzmit MYO

Tehlike ve Risk

Tehlike; Belirli bir zaman veya coğrafyada ortaya çıkarak **insan, çevre ve toplum üzerinde olumsuz etkiler yaratabilecek**, doğa, teknolojik ya da insandan kaynaklanan bir fiziksel durumdur.

Risk, tehlikenin gerçekleşme olasılığıdır. Çeşitli tedbirlerle azaltılabilir veya göz ardı edici davranış ve kararlarla artırılabilir.

Doğal Tehlikeler

- Deprem
- Sel/Taşkın
- Salgın Hastalık
- Kasırga
- Tsunami
- Büyük Yangınlar
- Heyelan
- Çığ
- Kuraklık
- Hortum
- Volkanik Patlama
- Kış Fırtınası

Teknolojik Tehlikeler

- Uçak Kazası
- Baraj/Set Yıkılması
- Tehlike Madde Yayılması
- Enerji Kesintisi
- Radyolojik Kirlenme
- Tren Kazası
- Büyük Yangınlar

İnsan Kaynaklı Tehlikeler

- Sivil Ayaklanma
- Siber Saldırı
- Terörist Eylemler
- Sabotaj

RİSK

Tehlike
Kaynağı

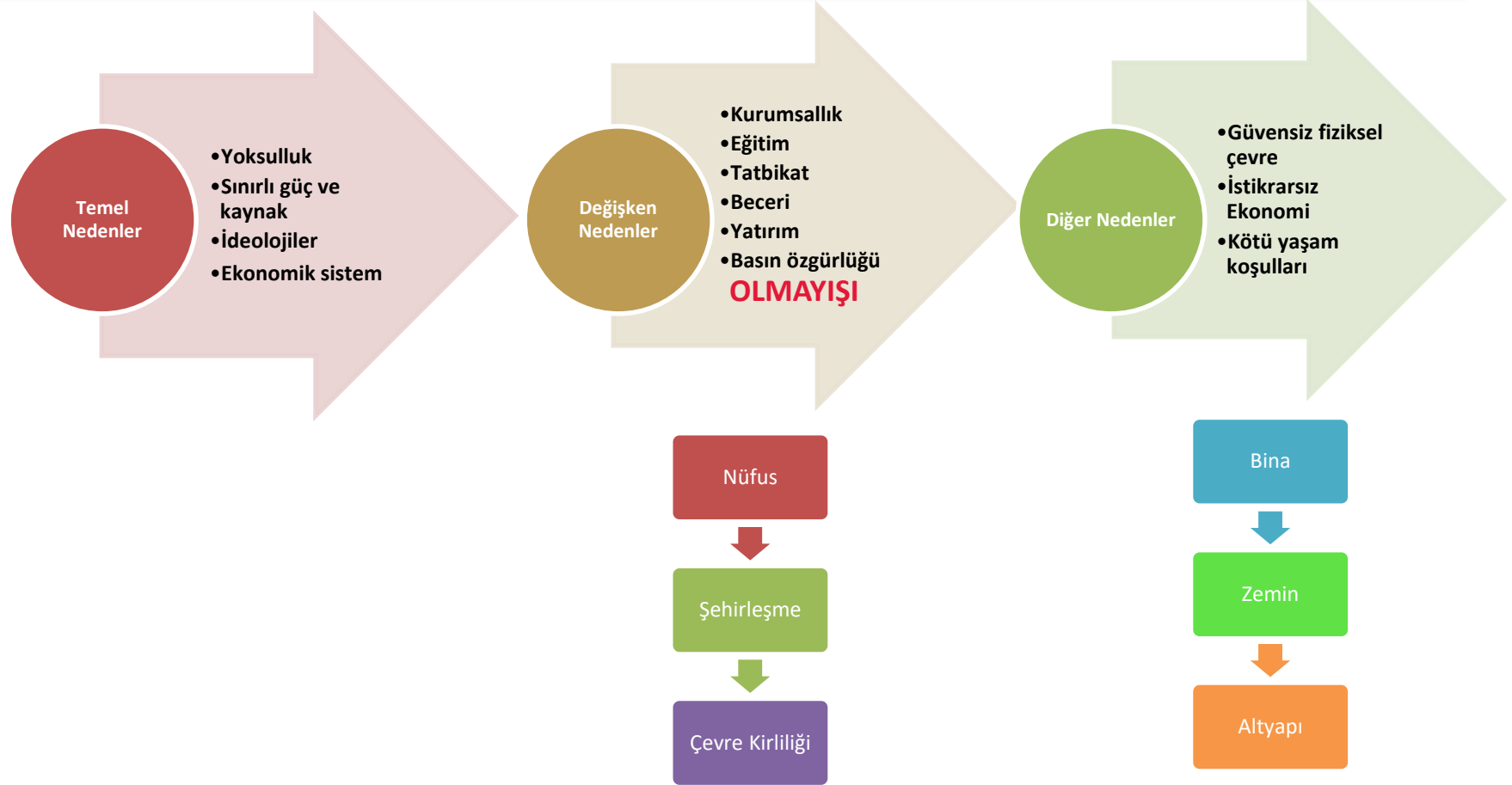

Yerleşim Alanı

YÜKSEK KAYIPLAR

AFET

Zarar Görebilirlik Nedenleri?

Zarar Görebilirlik- Afet İlişkisi

Afeti meydana getiren olay

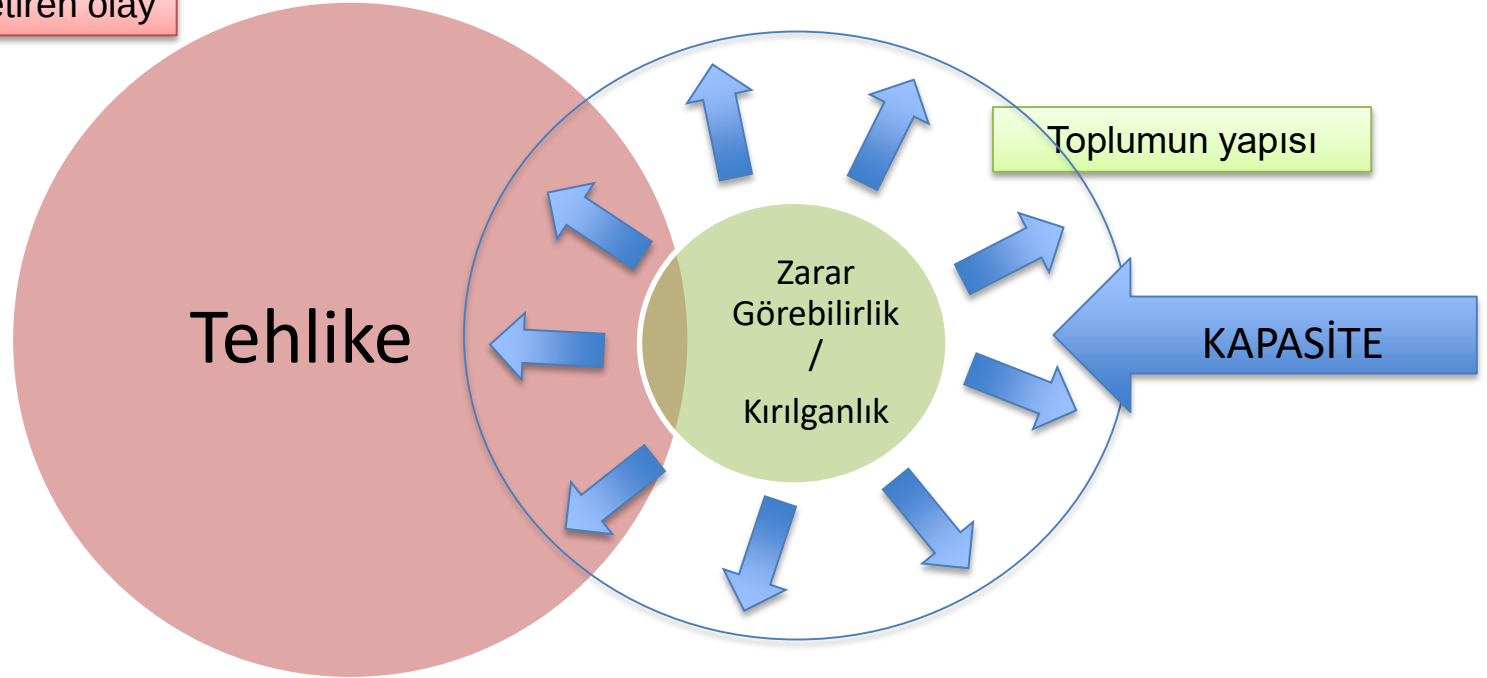
Toplumun yapısı

TEHLİKELER HAZIRLIKSIZ TOPLUMLARDA AFETE DÖNÜŞÜR

Zarar Görebilirlik- Afet İlişkisi

Afeti meydana getiren olay

ETKİSİ VE KENDİSİ KÜÇÜK AFET

Zarar Görebilirlik ve Kapasite

	Zarar görebilirlikler	Kapasiteler
1. Fiziki/maddi (insan yapımı binalar ve altyapı ve doğal çevre-orman, tarımsal alanlar gibi)	•Toplumun fiziki olarak zarar görebilme şekilleri nelerdir? •Mevcut yapılar nasıl güçlendirilebilir? •İnşaat standartları nedir? Uygulanıyor mu? •Kritik altyapılar ne kadar iyi korunuyor?	•Mevcut maddi kaynaklar nelerdir? Nasıl geliştirilebilirler? •Yapısal/ yapısal olmayan zarar azaltma önlemleri nasıl artırılabilir?
2. Toplumsal/kültürel (nüfus yapısı, inançlar, risklerin farkında olma ve algılama düzeyi)	•Toplumdaki hangi sosyal yapıların zarar görebilirliği fazladır? •İnsanlar afet risklerinin farkındalar mı? Nasıl algılıyorlar? •Toplumda ayrılık/çatışma var mı?	•Toplum eğitimi/ bilinçlendirme programları uygulanıyor mu? Halkın bilinç düzeyi nasıl yükseltilebilir? •Toplumda ayrılık/ çatışmalar (varsa) nasıl azaltılabilir?
3. Kurumsal (yasalar, yerel kurumlar, farklı kurumlar arası koordinasyon)	•Hangi resmi/gayri resmi sistemlerin zarar görebilirliği fazladır? •Hangi koordinasyon mekanizmaları mevcut? Nasıl geliştirilebilirler?	•Koordinasyon ve işbirliği nasıl artırılabilir?
4. Ekonomik (geçim kaynakları)	•Toplumda zarar görebilirliği en fazla olan geçim kaynakları hangileridir? •Ekonomik faaliyetler çeşitlenmiş midir? •Ekonomik kayıpları karşılayacak sistemler mevcut mu (sigorta gibi)?	•İlerdeki ekonomik kayıpları azaltacak ne gibi kaynak/mechanizmalar mevcut?

* M. B. Anderson and P. J. Woodrow, *Rising from the Ashes: Development Strategies in Times of Disaster* (London: I. T. Publications, 1998), pp. 9-25.)

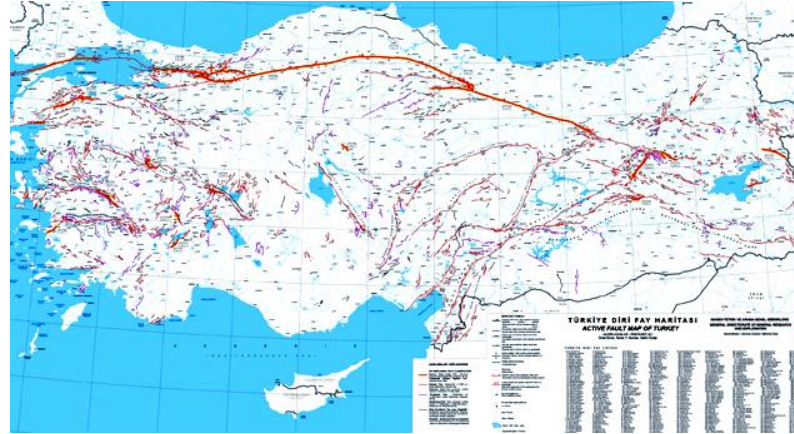
Afet Hazırlıklarında Toplumsal Güç Birliği

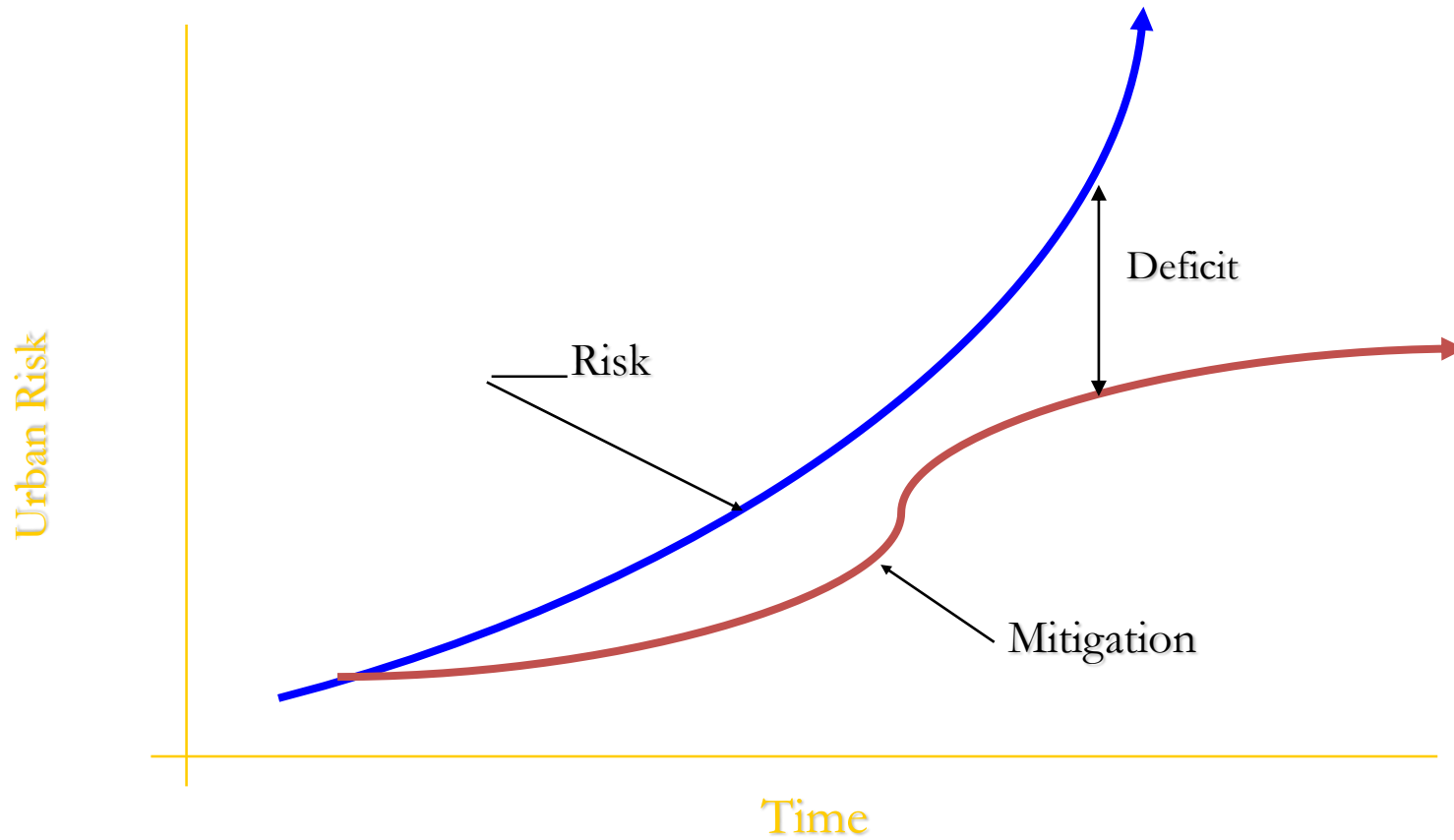
Türkiye ve Afetler

Afetler	Afetzede Sayısı	Yüzde (%)	Zarar Gören Yerleşim Birimi Sayısı
Deprem	158.241	% 58	3.942
Heyelan	59.345	% 22	5.472
Sel	22.157	% 8	2.924
Kaya Düşmesi	19.422	% 7	1.703
Çığ	4.384	% 2	605
Diğer Afetler	9.237	% 3	992

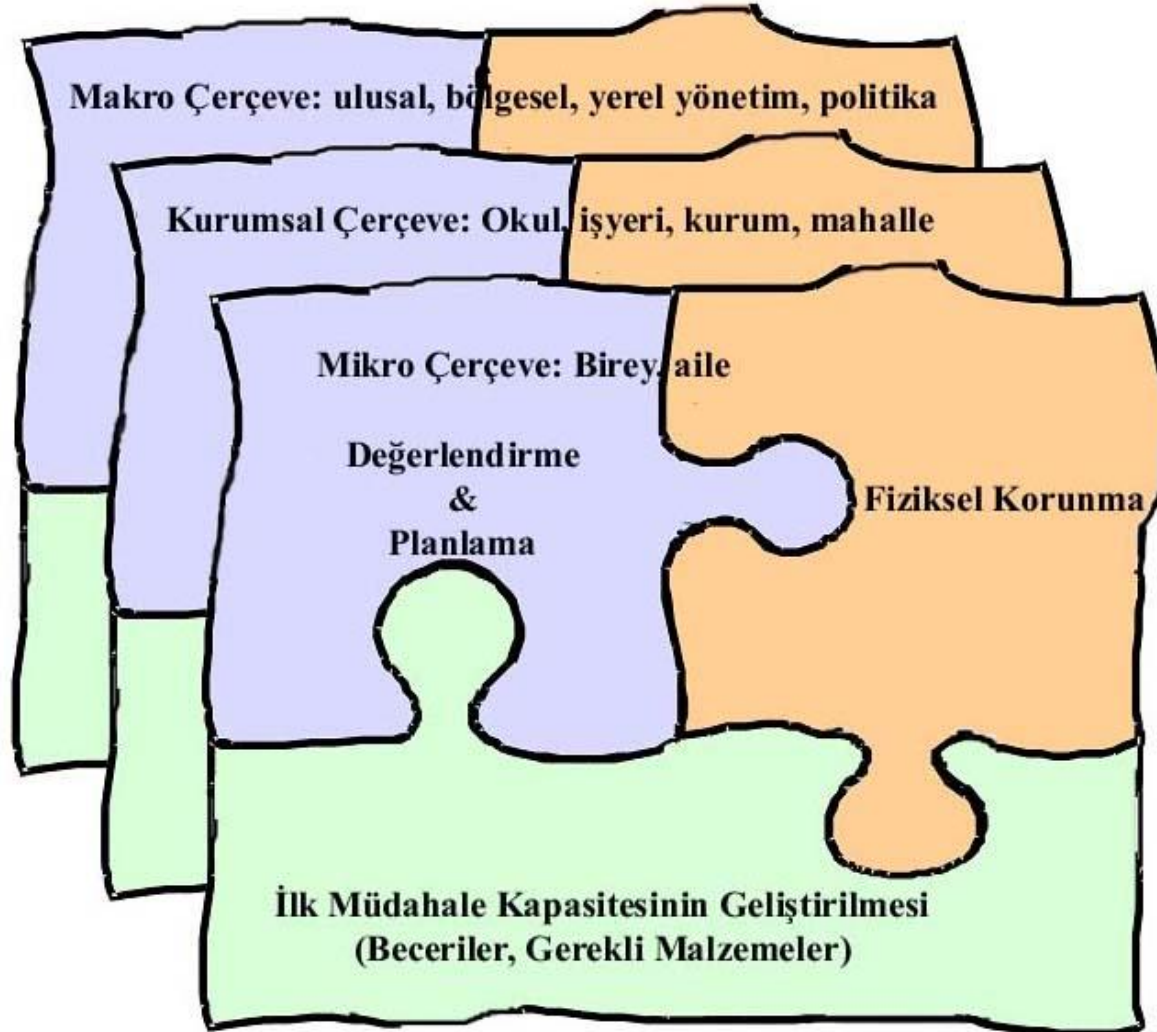
DEPREM

Kentsel Riskler- Zarar Azaltma

Afet Etkilerini Azaltılması

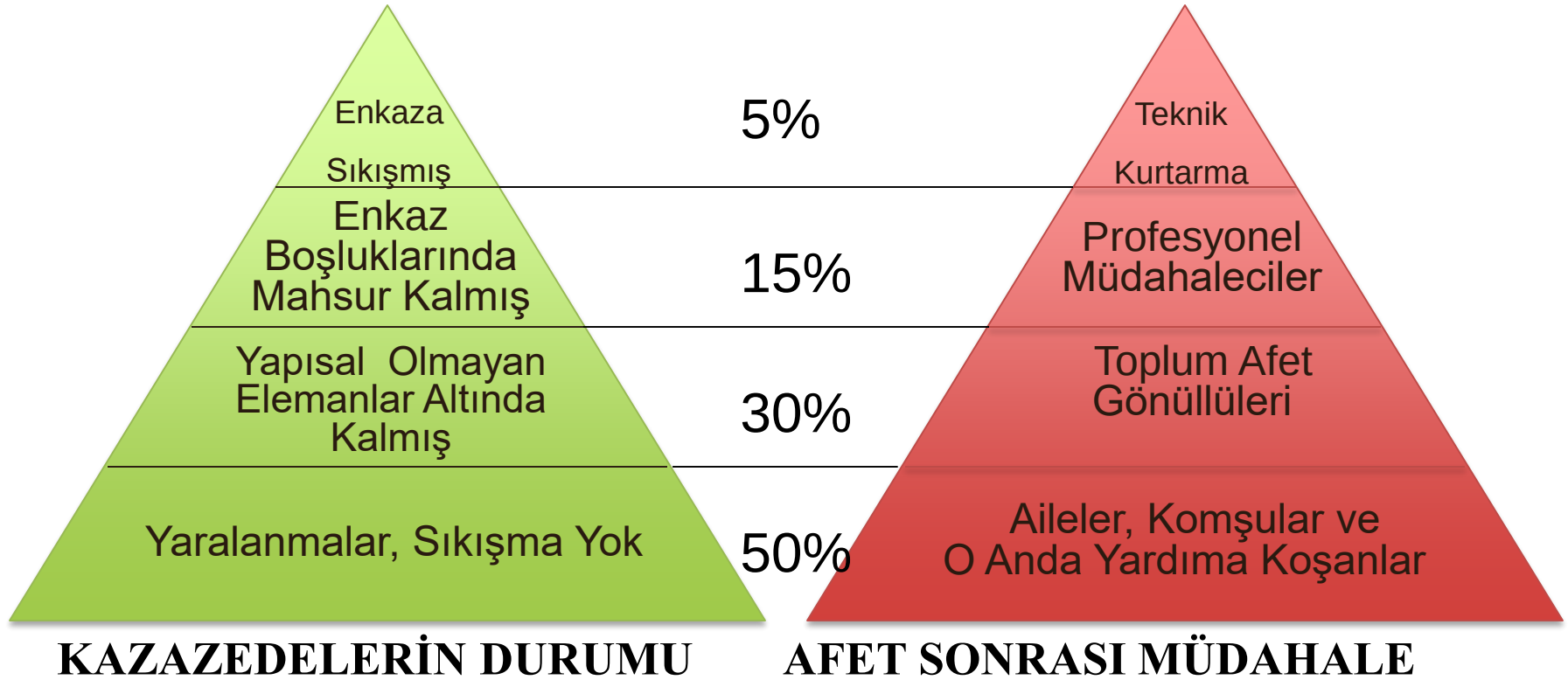

İlk 72 Saat Nedir?

- Afetlerin ilk dakikalarında herkes kendi başınadır; bizi sadece kendi hazırlığımız ve bilgimiz koruyacaktır.
- Dünyanın hiçbir ülkesinde sağlık, itfaiye, arama kurtarma ekipleri gibi birimlerin tüm bireylere anında ulaşması mümkün değildir.
- Afet sonrası altın saatler olarak adlandırılan ilk 72 saat (3 gün) için her bireyin hazır olması şarttır.

Kurtarma Hakkında Ne Biliyoruz?

Bölgemiz ve İlimizin Afete Dönüşebilecek Tehlikeleri Nelerdir?

DEPREM

SEL

HEYELAN

ÇIĞ

YANGINLAR

**TEKNOLOJİK
KAZALAR**

İlçemiz ve Mahallemizdeki Riskler

Yürüme mesafesinde yeşil alan var mı?

Tehlikeli madde kullanan işyerleri (akaryakıt/LPG istasyonları, atölyeler, vb.) var mı?

Dar yollar, çıkmaz sokaklar, çok eğimli yollar var mı? Acil Durum Yolları belirlenmiş mi?

Enerji nakil hatları yerin altında mı yoksa üstünde mi?

Binalarımızdaki Yapısal Riskler

Taşıyıcı olmayan
yapı elemanları

Taşıyıcı yapı
elemanları

Yapı Türleri

ÇELİK

KARMA

BETONARME

AHŞAP

KERPİÇ

YIĞMA

Yapısal Risklerin Tespiti ve Zarar Azaltma Güçlendirme ve Yeniden İnşa

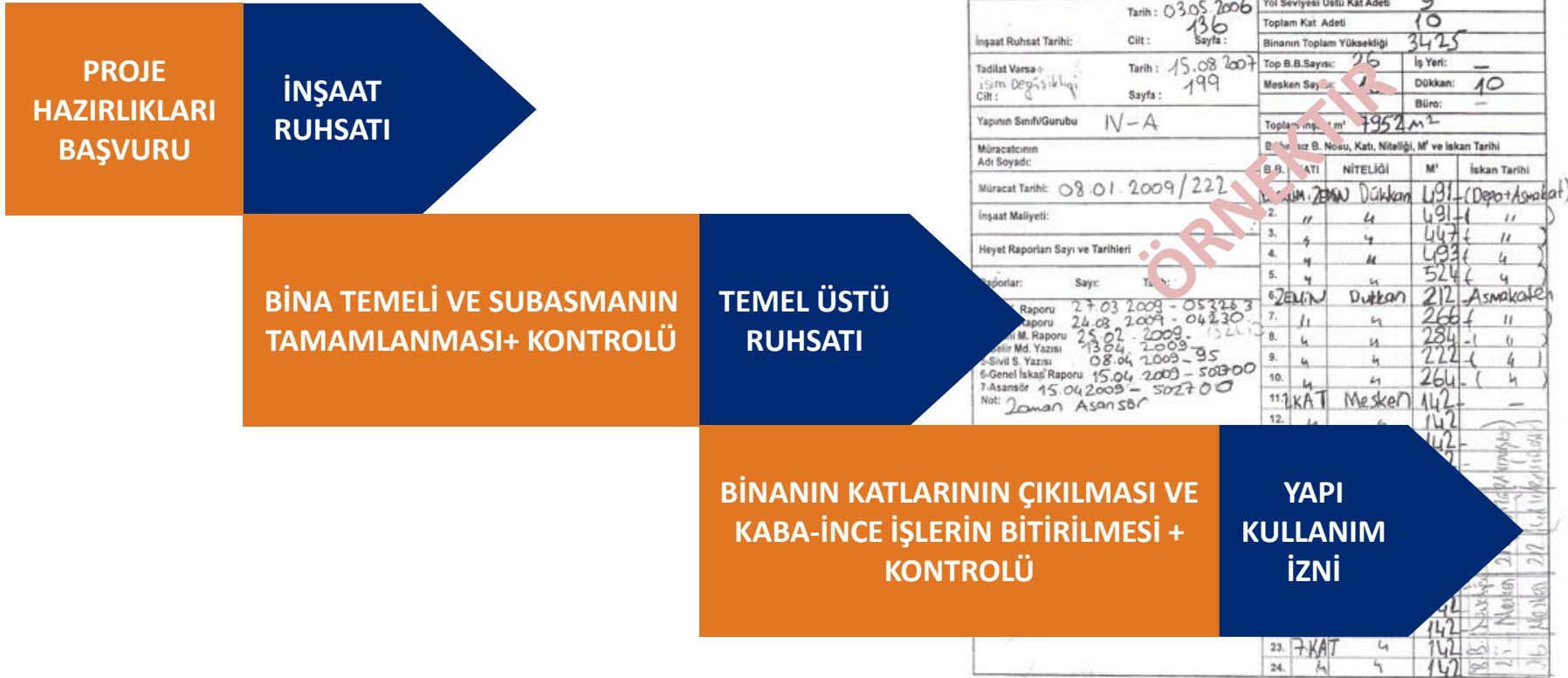
- İçinde yaşadığınız, çalıştığınız binanın depreme dayanımını öğrenirseniz, gerekmesi halinde riskinize yönelik tedbir de alabilirsiniz.

- Yapınız;
 - Depreme dayanıklı çıkabilir.
 - Depreme dayanım açısından zayıf çıkabilir.
 - Güçlendirme
 - Yeniden İnşa

Afete Karşı Güvenli Bina Yapım Süreci ve Ruhsat Türleri

Aile Afet Planı İçeriği

- Kentsel ve Yapısal Riskler
- Yapısal Olmayan Riskler – Tehlike Avı
- Önemli Aile Bilgileri
- Buluşma Yeri
- Afet ve Acil Durum Çantası Çantası
- Bölge Dışı Bağlantı – Şehir İçi Destek Kişileri
- Acil Durum Telefon Numaraları

**Afet Öncesi
İçin Yapılması
Gereken
Hazırlıklar**

**Afet Sırası İçin
Yapılması Gereken
Hazırlıklar**

- Doğru Davranış Şekilleri

- İkincil Tehlikeler (Yangın)
- Tahliye
- Genel İlk Yardım
- Psikolojik İlk Yardım
- Temel İhtiyaçlar

**Afet Sonrası
İçin Yapılması
Gereken
Hazırlıklar**

Aile Afet Planını Nasıl Hazırlayacağız?

Çocuklar da dahil olmak üzere tüm aile üyelerinin katılımı ile bir aile toplantısı yapılır.

Afet ve Acil Durum Çantası Hazırlayın

- Çakı, düdük
- Nakit para
- Kâğıt, kalem
- Battaniye veya uyku tulumu
- Makas, koli bandı
- Plastik/naylon örtü
- Pilli radyo, el feneri ve yedek piller
- Kişisel ilk yardım çantası
- Sürekli kullandığımız ilaçlar ve reçeteleri
- Yeterince su ve yiyecek maddesi
- Hijyen paketi
- Önemli evrakların fotokopileri

Önemli Aile Bilgileri

- Her bir aile üyesi için;
 - Ad - Soyad, T.C. Kimlik Numarası, Cep telefonu
 - Mesleki Bilgiler (meslek, işyeri adresi ve telefonu)
 - Okul Bilgileri (Okulun adı, adresi ve telefonu, okul müdürü ve sınıf öğretmenin adı)
 - Sağlık Bilgileri (Kan grubu, aile hekimi adı/soyadı/telefonu, alerji bilgisi, düzenli kullanılan ilaçlar, vb.)
- Ev adresi ve telefonu
 - ZDS poliçe numarası, ilgili acenta telefon/faks numarası
- Diğer bilgiler (varsa);
 - Özel sağlık sigortası gibi sigortaların poliçe numarası, ilgili acente telefon/faks numarası
 - Pasaport numarası
 - Ehliyet numarası
 - Araç bilgileri (Plaka, ruhsat numarası, kasko poliçe numarası)
 - Evcil Hayvanların evrakları

Önemli evrakları su geçirmez bir poşet içinde Afet ve Acil Durum Çantası'na yerleştirin.

Özel İhtiyaç Sahipleri ve Özel İlgi Grupları

Özel İlgi Grupları

- Kadınlar
- Çocuklar
- Engelliler
- Yaşlılar

Özel İhtiyaç Sahipleri

- Diyabet hastaları
- Diyaliz hastaları
- Yoğun bakım hastaları vb.

Özellikle kadınların afete hazırlık eğitimleri almaları ve ailelerini afetlere karşı hazırlamaları çok önemlidir.

Buluşma Alanları: Ev içi, Ev ve Mahalle Dışında

- Çıkışa yakın, güvenli bir yerde tüm aile üyeleri ile buluşacağınız bir yer belirleyin.
- Evinizin dışında, mahalleniz yeterince güvenliyse, tehlikelerden uzak buluşabileceğiniz bir yer seçin.
- Mahallenizin güvenli olmaması ya da oradaki buluşma yerine ulaşamamanız durumunda, mahalleniz dışında buluşacağınız bir yer belirleyin.

Tahliye Olurken Vaktin Varsa; TESİSATLARI KAPATMAYI UNUTMA!

**AFETE HAZIR
TÜRKİYE**

Tüm aile üyeleri (çocuklar dahil) tesisatların yerlerini ve nasıl açılıp kapandığını öğrenmelidir.

Acil Durum Bilgi Kartları ve Acil Durum Telefon Numaraları

ACİL DURUM BİLGİ KARTI

ADI SOYADI
DOĞUM TARİHİ
T.C. KİMLİK NO
KAN GRUBU
ADRES

FOTOĞRAF

AFAD

ACİL DURUMDA ULAŞILACAK KİŞİ
ADI SOYADI
TEL NO

www.afad.gov.tr

SÜREKLİ RAHATSIZLIĞI
ALERJİSİ
KULLANDIĞI İLAÇLAR
GEÇİRDİĞİ AMELİYAT
ORGAN BAĞIŞI YAPMIŞ MI ☐ EVET ☐ HAYIR
AFET HALİNDE AİLE BULUŞMA NOKTASI

DİĞER BİLGİLER

LÜTFEN BU KARTI SÜREKLİ OLARAK YANINIZDA TAŞIYINIZ

ÇOCUK ACİL DURUM BİLGİ KARTI

ADI SOYADI
DOĞUM TARİHİ
T.C. KİMLİK NO
KAN GRUBU
OKUL ADI
OKUL TEL NO
EV ADRESİ

FOTOĞRAF

AFAD

SÜREKLİ RAHATSIZLIĞI
ALERJİSİ
KULLANDIĞI İLAÇLAR
GEÇİRDİĞİ AMELİYAT
AFET HALİNDE AİLE BULUŞMA NOKTASI

DİĞER BİLGİLER

www.afad.gov.tr

KART SAHİBİ İÇİN ACİL DURUMLARDA 1. YAKIN

FOTOĞRAF

ADI SOYADI
YAKINLIK DERECEŚİ
TEL NO

KART SAHİBİ İÇİN ACİL DURUMLARDA 2. YAKIN

FOTOĞRAF

ADI SOYADI
YAKINLIK DERECEŚİ
TEL NO

BİLMENİZ GEREKEN ÖNEMLİ TELEFONLAR

ALO AFAD: 1-2-2 ACİL YARDIM : 1-1-2 İTFAİYE :1-1-0
POLİS İMDAT : 1-5-5 JANDARMA :1-5-6

LÜTFEN BU KARTI SÜREKLİ OLARAK OKUL ÇANTANIZDA BULUNDURUN VE OLASI ACİL DURUMLARDA DA BOYUNUZA ASMANIZ GEREKTİĞİNİ UNUTMAYIN.

1-2-2
AFAD

1-1-2

112

1-8-7
Jandarma Doğalgaz Arıza

1-7-7
Orman Yangını

1-1-4
Zehir Danışma

Deprem Anında Paniğe Kapılmayın!

- Sakin olun;
 - Balkon,
 - Merdiven
 - Asansörden uzak durun!

Depremler korkutucu olabilir ama unutmayın, sarsıntı kısa sürede sona erecektir.

Sarsıntı Hissedilir Hissedilmez; Hedef Küçült / ÇÖK – KAPAN – TUTUN

- Güvenli bir yerde, sağlam bir nesnenin yanında veya altında, sırtınız pencerelere dönük olarak ÇÖK
- Hedef küçültmek, başını ve enseni düşen cisimlerden korumak için KAPAN
- Savrulmamak için sağlam bir nesneye TUTUN

Deprem sırasında bulunduğunuz en uygun yerde
ÇÖK – KAPAN – TUTUN pozisyonunu alarak
hedef küçültün ve tehlike geçinceye kadar aynı pozisyonda kalın.

Sel/Taşkın

ÖNCESİNDE:

- Yaşadığınız bölgenin tehlikeleri ve sizin yaşam alanınızın sel riski. Sel ve taşkınla mücadele eğitim programları
- Sel sigortası
- Aile Afet Planınızda sel riski. Yapısal Olmayan Riskleri Azaltma ve Tahliye güzergâhını belirleme
- Ani su baskınlarında davranış şekli
- Tatbikat
- ...

SIRASINDA:

- Sakin olun.
- Sel sırasında aracınızdaysanız asla su ile kaplı yoldan gitmeye çalışmayın. Herhangi bir arıza oluştuysa aracınızı terk ederek yüksek bir yere çıkın
- Sel sularının temas ettiği yiyecekleri yemeyin.
- ...

SONRASINDA:

- Yetkililerin uyarıları!
- Komşularınız-yaşlılar, bebekler ve özürllüler
- Binalarda hasar
- Evinizin etrafında sel suları
- Su geçirmez ayakkabı ve pille çalışan el fenerleri
- Sigorta işlemlerin belgelenmesi
- ...

Heyelan

ÖNCESİNDE:

- Yaşadığınız bölgenin tehlikeleri ve sizin yaşam alanınızın heyelan riski. Heyelanla mücadele eğitim programları
- Zemin etütleri ve gerekli önlemler. Heyelan riskine karşı sigorta
- Aile Afet Planınızda heyelan riski Tahliye güzergâhınız.
- ...

SIRASINDA:

- Heyelan belirtileri
- 1-2-2 İl AFAD, Belediye, Polis, İtfaiye
- Yerel haberler
- Ağaç devrilmesi, kaya düşmesi gibi olağandışı sesler .
- Hareket sona erinceye kadar yerinizden ayrılmayın.
- ...

SONRASINDA:

- Kendinizin ve ailenizin güvenliği,
- Elektrik, gaz ve su tesisatları.
- Gaz kaçağı –Yangın riski
- Telefonlar.
- Risk yaratabilecek duvar, çatı ve bacalar.
- Cadde ve sokaklar- acil yardım araçları
- ...

ÖNCESİNDE:

- Yaşadığınız bölgenin tehlikeleri ve sizin yaşam alanınızın çığ riski. Çığla mücadele eğitim programları
- İlk yardım vb. tamamlayıcı eğitimleri de alın.
- ...

SIRASINDA:

- Soğukkanlı olun!
- Kenar kısımlara ulaşın!
- Çevrenizdekileri uyarmaya çalışın.
- Çığ başladığında bir araç içerisindeyseniz; Motoru durdurun ve ışıkları söndürün.
- ...

SONRASINDA:

- Araç içindeyseniz;
- Dışarıya ses (korna) ve ışıkla ulaşmaya çalışın!
 - Çığdan etkilenen kişilerin üzerini örtün; doğrudan sıcak bir ortama sokmayın.
 - Yüzeye yakın olduğunuzu hissediyorsanız bağırın.
 - 1-5-5 Polis ve 1-5-6 Jandarma'yı arayın.
 - ...

Yangın Güvenliği İçin Evinizde Tedbirler Almalısınız

- Yangın güvenliği konusunda herkesin evinde uygulayabileceği tedbirler şunlardır:
 - Duman dedektörü kullanılması
 - Yangın söndürme cihazlarının bulundurulması
 - Çok sayıda elektrikli aletin tek bir prize bağlanmaması
 - Şofben gibi yangına sebep olabilecek cihazların açık bırakılmaması

- Çevrenizdeki yaralanmış kişilere yardım edebilmek için mutlaka **İLK YARDIM EĞİTİMİ ALIN.**
- İlk yardım eğitiminiz yoksa Hasta/yaralıya müdahale etmeyiniz.
- Acil durumlarda **1-1-2 Acil Servisi** arayabilirsiniz.

1-1-2 acil servisini aradığınızda sakın olarak;

- Kesin yer ve adres
 - Kimin ve hangi numaradan aradığı
 - Olayın tanımı
 - Hasta/yaralı sayısı
 - Hasta/yaralı durumları
 - Nasıl bir yardım aldıkları
- bildirilmelidir.**

Psikolojik İlk Yardım

- **Destek verin:** Konuşun
- **Dinleyin:** Afetzedenin söylediklerini dinleyin
- **Sempati gösterin:** Afetzedelerin duygularının normal olduğunu belirtin
- **Güven verin:** Afetzedelerin şahsi bilgilerini başkalarına aktarmayın

**Paylaşmaktan,
konuşmaktan ve yardım
aramaktan kaçmayın.
Yalnız olmadığınızı
unutmayın!**

Tehlike Sonrasında Açık Alanda

- Tahliyeden sonra her yeri kontrol edin.
- Açık alanlarda öncelikle binalardan, kulelerden, su depolarından, trafolardan uzak durun.
- Önceden belirlediğiniz buluşma yerine gidin; mümkün değilse güvenli bir açık alan bularak Bölge Dışı Bağlantı Kişisi'ne haber verin.

Afetler Sonrası İhtiyaçlar

- Depremi ilk günlerinde afet bölgesinde yaşamın sürdürülebilmesi için en temel gereksinimler;

Su

Gıda

Barınma

Enerji

(Isınma,
aydınlatma, sıcak
su ve yemek için)

06 Şubat 2023 Sonrası

Afetten Sonra İlk Anlar:

Yerel Afet Gönüllüleri (YAG);

- Afet riskleri ve bu risklere karşı alınabilecek önlemler konusunda bilgilendirilmiş,
- Afetlere duyarlılığı ve bilinç düzeyi artırılmış,
- Gerekli eğitim ve ekipmanla donatılmış,
- Profesyonel ekipler gelene kadar ilk saatlerde müdahale için imkan ve kabiliyeti güçlenmiş vatandaşlardan oluşan organize gruplardır.

Afet Bilinci Eğitimlerine devam ederek;

- Afete Hazırlık
- Yangın ve Tehlikeli Maddeler
- Yapı Bilgisi ve Hasar Tespiti
- İlk yardım
- Afet Psikolojisi
- Afet Gönüllüleri Organizasyonu
- Malzeme ve Teknik Ekipman
- Hafif Arama ve Kurtarma
- Olağan Dışı Durumlar

gibi konularda bilgi ve beceri sahibi olabilirsiniz.